

Educație Juridică Non-formală

Ghid de predare pentru profesioniștii dreptului.

Acest ghid apare în cadrul proiectului „Educație Juridică – Cultivarea respectului pentru lege în rândul tinerei generații” finanțat în cadrul programului MATRA derulat de Ambasada Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova.

Kingdom of the Netherlands

Educație Juridică Non-formală

Ghid de predare profesioniștilor în drept.

AUTOR

Jud. Dr. Cristi Danileț

CONTRIBUTORI

Inga Savin

Nadejda Hriptievschi

Acest ghid apare în cadrul proiectului „Educație Juridică – Cultivarea respectului pentru lege în rândul tinerei generații” implementat de Centrul de Inovare și Politici din Moldova, Centrul de resurse Juridice din Moldova și Asociația VeDemJust din România, având suportul financiar al Regatului Țărilor de Jos prin Ambasada Olandei la București.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a finanțatorului. Întreaga răspundere asupra corectitudinii și coerenței informațiilor prezentate revine exclusiv autorului.

Pentru detalii despre proiect accesați www.educatiejuridica.md

CUPRINS:

INTRODUCERE	2
I. ÎN CE CONSTĂ EDUCAȚIA JURIDICĂ	5
II. CARE ESTE SCOPUL EDUCAȚIEI JURIDICE.....	6
III. CARE SUNT SUBIECTELE ABORDATE	7
IV. CONTACTUL CU INSTITUȚIA ȘCOLARĂ	9
V. PREGĂTIREA LECȚIEI	10
VI. ELEMENTE DE COMUNICARE.....	12
VII.ETAPELE LECȚIEI	16
CONCLUZII.....	23
BIBLIOGRAFIE	24

INTRODUCERE

➤ Cine suntem?

Proiectul **„Educație Juridică – Cultivarea respectului pentru lege în rândul tinerei generații”** este inițiat în Republica Moldova de trei organizații neguvernamentale și apolitice, două din Republica Moldova și una din România.

CIPM este Centrul pentru Inovare și Politici din Moldova. Este o asociație înființată la 1 martie 2016 care își propune implementarea proiectelor de cercetare și dezvoltare în domeniul social, economic, politic, administrativ și științific.

CRJM este Centrul de Resurse Juridice din Moldova. Este o organizație înființată în anul 2010 care dorește să contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului.

VeDemJust este asociația Voci pentru Democrație și Justiție. Este o asociație de tineri juriști din România, înființată la 10 decembrie 2015 și este cunoscută în România pentru inițierea și promovarea proiectului „EDUIURIS – educație juridică nonformală în învățământul preuniversitar”.

➤ Ce ne propunem?

Prin proiectul „Educație Juridică – Cultivarea respectului pentru lege în rândul tinerei generații” desfășurat în Republica Moldova ne propunem trei obiective:

- 1.** Să creăm o rețea națională din rândul practicienilor dreptului, poate chiar și a studenților la drept, a autorităților și cadrelor didactice care să susțină și să predea în mod voluntar și într-un stil non-formal educație juridică copiilor și tinerilor, cu precădere celor din licee;
- 2.** Să ne întâlnim cu elevii din învățământul preuniversitar pentru a-i învăța care sunt drepturile și îndatoririle lor în viața cotidiană, precum și procedurile aplicabile pentru realizarea lor, punându-le la dispoziție informații practice și pe înțelesul lor despre reguli și legi atât în format imprimat, cât și în format electronic;
- 3.** Să promovăm astfel supremația legii ca o condiție esențială pentru siguranța individului și ca o valoare intrinsecă a democrației.

➤ De ce acest proiect?

Acest proiect a apărut din două necesități: pe de o parte, creșterea numărului de acte normative incidente, obligatoriu de cunoscut de toată lumea; pe de altă parte creșterea numărului de minori și tineri implicați în comiterea de fapte penale, fie ca autori, fie ca victime.

Potrivit legislației moldovenești, începând cu vârsta de 14 ani orice cetățean răspunde penal și contravențional. Or, copiii noștri ar trebui să știe ceea ce este permis și ceea ce este interzis să facă chiar înainte de a împlini această vârstă, pentru a evita consecințele negative asupra lor din cauza unor fapte comise sau anturaje nepotrivite. Orele de educație civică nu par a fi de ajuns: doar predarea unor cunoștințe generale despre stat și a unor noțiuni abstracte despre lege nu ajută la responsabilizarea cetățeanului. De aceea ne-am propus ca prin întâlniri regulate, dar și utilizând tehnologia modernă, să sensibilizăm elevii pornind de la explicarea rostului de a respecta regulile și legile uzuale, ajungând la prevenirea delicvenței juvenile și a victimizării copiilor, mergând până la noțiuni de organizare judiciară și, desigur, anticorupție.

Urmărim înscrierea Republicii Moldova într-un trend internațional. Astfel, la nivel ONU a fost adoptată în anul 2015 *Declarația de la Doha – promovarea unei culturi a legalității*, care și-a propus patru obiective principale, din care unul este E4J – Educație pentru Justiție; acesta își propune prevenirea criminalității și promovarea culturii legii în rândul elevilor și studenților.

➤ Cum vom face?

În baza unui Protocol încheiat de organizația noastră cu Ministerul Educației vom merge în școli și licee, atât din mediul urban, cât și din cel rural. Nu suntem profesori și nu le predăm *drept* elevilor. Instructorii noștri sunt pregătiți de lectori cu experiență în domeniu, în cadrul unor cursuri intensive de educație nonformală organizate de asociație, unde se familiarizează cu metodele și tehnicile de predare a educației juridice în stil nonformal.

La întâlnirile cu elevii abandonăm limbajul juridic și discutăm ca niște prieteni mai mari cu elevii: le dăm exemple din cauze judiciare, le punem filmulețe motivante, le răspundem la întrebări, le dăm să citească ei înșiși din codurile juridice.

Apoi îi aducem pe copii în săli de judecată unde se întâlnesc cu judecători care le explică cum se desfășoară procesele și le spun ce consecințe pentru viitorul lor pot avea anumite fapte. Elevii își fac poze îmbrăcați în robele magistraților și avocaților. Unii sunt implicați în procese regizate ce se desfășoară chiar într-o sală reală de judecată. Cei care răspund foarte bine sau pun întrebări deosebite primesc drept cadou Constituția sau ghidul de educație juridică pentru elevi. Putem să îi ducem și în birourile de avocați unde pot discuta cu avocați și alți angajați ai biroului.

➤ Despre ce este acest Ghid?

Prezentul ghid prezintă trei aspecte:

- tipul de informații ce trebuie transmise în funcție de tematica aleasă;
- tehnicile și metodele de predare a educației juridice nonformale către elevi;
- sursele de informare pentru formator.

I. ÎN CE CONSTĂ EDUCAȚIA JURIDICĂ

- **CE:** noțiuni elementare despre stat și individ, lege, drepturi și obligații copiilor;
- **CUI:** elevilor, dar și profesorilor și părinților;
- **CUM:** metodă de adaptare a cunoștințelor de drept și limbajului juridic la un auditoriu specific.

Educația juridică se adresează elevilor. În urma întâlnirilor cu dvs ei vor afla trei tipuri de informații: care sunt instituțiile ce adoptă și pun în aplicare legile; care sunt regulile prezente în viața noastră cotidiană, de ce este important să fie respectate și ce sancțiuni sunt prevăzute de lege în caz de încălcare a lor; care sunt procedurile ce trebuie urmate pentru valorificarea drepturilor încălcate și pentru exercitarea dreptului la apărare în caz de nevoie. Nu ne-am propus să predăm elevilor noțiuni de drept. Cine vrea să aprofundeze științele juridice trebuie să urmeze Facultatea de Drept.

Educația juridică își propune să transmită minime cunoștințe practice despre individ și stat, despre libertate și lege, despre drepturi și îndatori, să îi sensibilizeze pe elevi cu privire la necesitatea de a respecta demnitatea oricărui alt individ, de a respecta autoritățile statului, de a se supune legilor statului și mai ales să le indice căile de parcurs în caz că au probleme. Pe termen lung, vrem să inspirăm copii să fie cetățeni activi și responsabili, fără de care e imposibil de construit sau menținut democrația.

Educația juridică se poate preda fie ca materie distinctă, fie ca modul în cadrul orelor de educație socială, educație civică sau educație pentru cetățenie democratică. Vom începe prin întâlniri nonformale, unde instructorii vor fi practicieni ai dreptului, poate chiar și studenți la drept. De aceea, metodele adoptate de ei vor fi mai puțin academice și vor renunța la limbajul juridic. Mai târziu, vom încuraja ca în curriculum-ul școlar să fie inclusă această materie ca disciplină cel puțin opțională.

Ea se adresează în mod direct elevilor. De regulă, sunt vizați elevii de liceu, considerați deja responsabili din punct de vedere al legi penale, pentru unele categorii de infracțiuni. Dar educația juridică ar trebui să se predea chiar și elevilor mai mici de 14 ani. Destinatari sunt, de asemenea, profesorii care asistă la ore. Sunt multe elemente de drept care vor constitui noutăți inclusiv pentru aceștia. În fine, cunoștințele transmise elevilor vor ajunge, poate, și la părinții acestora. Despre proiect va afla, prin intermediul presei, și publicul și poate astfel va genera susținerea populației și autorităților în largirea lui.

II. CARE ESTE SCOPUL EDUCAȚIEI JURIDICE

- **INFORMAȚII:** îmbunătățirea cunoștințelor;
- **ABILITĂȚI:** dobândirea de deprinderi;
- **ATITUDINI:** formarea sau chiar schimbarea atitudinii.

În cadrul întâlnirilor de educație juridică vor fi transmise cunoștințe noi cu relevanță juridică, pe care elevii nu le-au auzit sau nu le-au realizat până să vă cunoască. Așadar, vor fi mai bine informați: vor ști ce au voie și ce nu au voie să facă, cum vor răspunde în caz de încălcare a principalelor legi și unde să caute informații din acest domeniu când vor avea nevoie.

Încetul cu încetul vor pune în practică ceea ce au învățat: vor respecta regulile de circulație, nu vor agresa alți copii sau cadrele didactice, nu vor înjura pe contul de Facebook. Vor ști unde să se adreseze dacă sunt loviți, vor cunoaște că au drepturi dacă vor fi anchetați, vor ști la cine să apeleze să îi sfătuiască cu privire la toate acestea.

În final, vor fi mai conștienți și implicați: vor accepta că legea e făcută ca să fie respectată, că nu prin corupere se rezolvă problemele medicale sau cele juridice, vor reacționa public când o instituție a statului abuzează, se vor implica în proiecte civice, vor lua atitudine când un seamăn de al lor este agresat.

Așadar, copilul educat în domeniul juridic va deveni un adult responsabil, statul de drept va deveni o valoare apreciată, democrația va fi deveni autentică.

III. CARE SUNT SUBIECTELE ABORDATE

➤ 12 teme

Copiii și tinerii au diverse nevoi: unele comune cu ale adulților, altele specifice vârstei lor. De aceea, subiectele abordate trebuie să atingă mai multe discipline de drept. După cum am mai arătat, nu putem folosi împărțirea clasică: drept civil, drept penal, drept constituțional, dreptul muncii, dreptul familiei, drept procesual etc. Elevii nu trebuie să ia cunoștință de aceste aspecte tehnice care se vor învăța numai la cursurile de drept de la facultate, dar unele elemente ce țin de aceste domenii vor trebui tratate la orele de educație juridică.

Așadar, vom folosi o abordare interdisciplinară a diverselor aspecte sociale și de viață pe care propun să le grupăm în 12 teme:

- 1. Elevul în democrație:** aici vom afla despre cei care conduc și cei care sunt conduși; desemnarea în funcțiile publice; diversele tipuri de reguli; elaborarea legilor; obligativitatea legilor; atitudinea față de încălcarea legilor;
- 2. Elevul și drepturile:** aici se va arăta cine este copilul, tânărul și adultul; când au apărut și unde se găsesc reglementate drepturile copilului; care sunt organele statului care apără drepturile copilului, respectiv drepturile adultului;
- 3. Viața și identitatea:** aici se va trata elemente legate de naștere; numele, domiciliul și cetățenia; cartea de identitate; moartea; respectarea celor decedați;
- 4. Elevul și familia sa:** aici se vor prezenta gradele de rudenie; întreținerea copiilor; violența domestică; pedepsele; menținerea legăturilor cu părinții despărțiți și cei divorțați; pensia de întreținere; întreținerea părinților; protejarea copiilor lipsiți de familie;
- 5. Elevul și sănătatea:** aici se va discuta despre modul de acordare al serviciilor medicale; alcool, tutun, pastile și droguri; protecția mediului și protecția consumatorului;
- 6. Elevul și viața sa privată:** aici se va vorbi de consimțământul sexual; infecții venerice; avortul; agresiunile sexuale; concubinajul și căsătoria;
- 7. Elevul și școala:** aici se vor prezenta drepturile și obligațiile în instituția de învățământ; sancțiuni; absențe nemotivate; bullying; copii dizabili sau minoritari și nediscriminarea; corupția;

- 8. Elevul și circulația:** aici se vor prezenta regulile de circulație ca pieton, cu bicicleta, cu scuterul, cu vehiculul, cu trenul, cu autobuzul, cu taxiul, cu rutiera, cu avionul; călătoria peste graniță.
- 9. Actele și bunurile elevului:** aici se va vorbi de semnarea actelor; bunurile proprii; contul bancar; alocația de stat pentru copil; pensia de întreținere; pensia de urmaș; animalele de casă; bunuri găsite;
- 10. Elevul și munca:** aici vor fi tratate contractul de muncă; șomajul; internship-ul; voluntariatul; exploatarea copiilor;
- 11. Libertățile:** aici se va vorbi despre libertatea de exprimare și rețelele de socializare; ciberbullying-ul; libertatea de asociere; petrecerile; libertatea religioasă; accesul la informații publice; organismele reprezentative școlare;
- 12. Elevul și oamenii legii:** aici se va arăta care este misiunea organelor de poliție, procuratură, justiție; care este rolul avocaților, juriștilor, grefierilor, notarilor publici, executorilor judecătorești; cum se desfășoră un proces civil și unul penal; copilul victimă, inculpat și martor; sistemul de sancționare a copilului care nu răspunde penal; importanța prevenirii săvârșirii de infracțiuni.

IV. CONTACTUL CU INSTITUȚIA ȘCOLARĂ

- **Cum luăm legătura cu școala;**
- **Sosirea la școală;**
- **Cine este auditoriul;**
- **Ce probleme are auditoriul.**

Primele instituții școlare pe care recomand să le contactați sunt cele cu care aveți deja o legătură: ați urmat cursurile acelei școli, aveți copilul la acea școală, un fost coleg de al dvs. este director sau profesor acolo. Ulterior, vor afla alți profesori și părinți despre acest proiect și vor avea ei inițiativa de a vă chema. Când stabiliți contactul, fixați ziua, ora și datele de contact ale persoanei care vă va introduce în școală.

În ziua stabilită, încercați să ajungeți mai devreme la școală. Mergeți să îl întâlniți pe director și explicați-i pe scurt scopul acestui proiect. Rugați-l să vă cheme și altădată dacă elevii vor fi mulțumiți. Lăsați o carte de vizită dacă aveți. Întrebați-l dacă sunt probleme deosebite în școală pe care dorește să le abordați (violență, droguri etc).

E foarte importantă vârsta elevilor: dacă de abia au împlinit 14 ani trebuie să insistați asupra responsabilității lor; dacă au împlinit deja 18 ani trebuie să le spuneți și de importanța votului și răspunderea penală ca majori.

Uneori e util să aflați dacă printre copii sunt unii cu probleme speciale (sanționați, minoritari etnici sau religioși etc) pentru a atinge cu grijă anumite subiecte. De asemenea, dacă sunt copii de juriști, poate e util să aflați asta căci unele subiecte abordate ar putea fi extrem de familiare acestora și, de aceea, plictisitoare pentru ei.

V. PREGĂTIREA LECȚIEI

- **Alegerea temelor;**
- **Organizarea lecției.**

Sunt două categorii de **teme** care pot fi alese: generale și speciale.

Temele generale pot fi abordate în orice școală sau liceu. Din experiența mea, acestea sunt: violența în școli, legitima apărare, violența sexuală, corupția, drogurile, relațiile cu părinții după divorț, votul, accidentele de circulație.

Temele speciale vor fi abordate dacă sunt probleme locale sau la cerere.

Spațiul de prezentare va fi cel oferit de conducerea liceului. Acesta trebuie adaptat și ales în funcție de tipul de comunicare și numărul de elevi. Lecția se poate desfășura în cadrul liceului, într-o sală de curs sau în spațiile special amenajate – sală de conferință sau amfiteatru. Pentru început țineți lecția doar pentru o clasă de elevi sau cel mult elevii din două clase grupați în aceeași încăpere. Asigurați-vă că băncile elevilor sunt astfel aranjate încât să vă permită să vă mișcați printre ele și să puteți desfășura activitățile stabilite. După ce veți avea mai multă experiență, puteți ține lecții și în amfiteatre.

Dacă aveți de gând să notați ceva la tablă, în sala de clasă sau amfiteatru asigurați-vă că aveți cretă și burete, ori flipchart. În cazul în care aveți nevoie de un videoproiector, solicitați dinainte acest lucru și acordați-vă timp suficient pentru racordarea tehnică ori apelați la o persoană din cadrul școlii.

Probabil veți vorbi mai mult. Beți apă când faceți o pauză sau când vorbește un copil.

Întâlnirea poate avea loc și la sediul instituției unde vă desfășurați activitatea, de exemplu la instanța de judecată. În acest ultim caz, trebuie să discutați înainte cu președintele instanței pentru a vă asigura că nu există probleme cu privire la deplasarea elevilor sau la utilizarea spațiului instituției. De asemenea, ar fi bine să vă asigurați că aceștia sunt însoțiți de un cadru didactic și că vizita a fost comunicată părinților.

Stabiliți înainte care este numărul de elevi care pot vizita sediul instituției. Asigurați-vă că spațiul destinat lecției este liber pentru intervalul orar necesar. Stabiliți care sunt regulile de conduită în timpul vizitei la sediul instituției: cum se va face accesul în cadrul

instituției, dacă sunt permise postări pe site-urile de socializare, dacă este permis fotografiatul sau filmatul.

În ce privește **materialele folosite**, este bine să aveți la voi un exemplar al Constituției și cel puțin unul dintre coduri. Copiii le pot frunzări în timpul prezentării. Este de mare efect să dați unui elev să citească o infracțiune din Codul penal. Mai puteți folosi filmulețele din serialul #OI (organism inteligente) realizat de VeDemJust și disponibile pe youtube.com sau episoade din serialul „Roboțelul Rulo” de pe site-ul Euroactiv.ro Dacă folosiți o prezentare de tip PowerPoint, pregătiți slide-urile în mod corect: să nu fie mai mult de 10-15 ca număr, nu umpleți pagina cu informații și scris mărunț, nu citiți de pe ecran; acolo ar trebui să fie doar ideile principale sau cuvintele cheie, dar este mult mai bine să folosiți imagini cât mai sugestive.

Referitor la **timpul alocat**, aveți la dispoziție o oră convențională (45 de minute). Dacă activitatea pe care doriți să o desfășurați necesită mai mult decât atât, trebuie să comunicați acest aspect instituției de învățământ și să stabiliți în ce modalitate se va derula dezbateră. Dar în acest caz, ținând cont de vârsta elevilor și atenția pe care aceștia o pot acorda prezentării dumneavoastră, este necesar să acordați pauze scurte sau să stabiliți regulile de părăsire a sălii în timpul lecției.

Vă sfătuiesc să faceți **fotografii**. Este util pentru a populariza acest proiect pe rețelele de socializare, precum și a raporta desfășurarea lui către finanțator. Fotografiile le puteți urca pe grupul special constituit pe facebook cu prilejul acestui proiect: „EDUIURIS Moldova”. Dar, înainte de a face fotografii, întrebați profesorul și elevii dacă sunt de acord, inclusiv dacă sunt de acord ca pozele să fie încărcate pe pagina proiectului. De regulă, nu sunt probleme ca profesorul și elevii să accepte fotografierea. Dacă totuși este vreo opoziție, pentru a înregistra totuși evenimentul, puteți cere cuiva să facă fotografii din spatele clasei, astfel că evitați ca fața copiilor prezenți sau a celor care au obiectat la fotografiere să apară în fotografie.

VI. ELEMENTE DE COMUNICARE

- **Comunicarea verbală (canal auditiv);**
- **Comunicarea non-verbală (canal vizual, chinestezic);**
- **Comunicarea para-verbală (canal auditiv).**

Ceea ce țineți nu este o lecție formală: ea nu se predă în mod regulat la aceeași clasă de elevi, ei nu vor fi notați pentru activitatea lor din timpul orei de educație juridică și poate nici nu vă vor mai vedea vreodată. Ca urmare, contează foarte mult impresia pe care o faceți încă de la primul minut, modul în care apăreți în fața lor în timpul orei și mesajul pe care îl transmiteți la final.

Concentrarea copiilor nu durează mai mult de 7-10 minute. Ca urmare, este important să le captați atenția și să le stârniți curiozitatea încă de la primele minute. Nu veți avea ocazia să transmiteți toate informațiile necesare pentru o educație juridică temeinică, de aceea rolul dumneavoastră este mai degrabă unul motivațional, vizând punctarea principiilor fundamentale (legea e făcută ca să fie respectată, de la 14 ani putem ajunge în fața unui judecător, respectarea legii asigură libertatea, răzbunarea e una iar legitima apărare e altceva) și, eventual, indicarea surselor de informare și de aprofundare (manualul de educație juridică special conceput pentru elevi, pagina web pentru accesarea gratuită a legislației, alte surse accesibile).

Ca regulă generală, vă reamintesc că pentru fixarea informațiilor se folosesc mai multe **canale de comunicare**: canalul vizual (formele, distanța, culorile), auditiv (sunete, vocea, intonația, pauzele), kinestezic (folosirea simțului tactic, olfactiv). O comunicare eficientă la ora de educație juridică ar trebui să reunească toate cele trei canale: elevii trebuie să vadă, să audă, să verifice ei înșiși ce le spuneți. Așa încât spuneți-le despre faptele bune și cele interzise, dați-le o Constituție sau un cod să îl răsfoiască, oferiți-le exemple care să consolideze ceea ce le comunicați.

Contează ca ceea ce transmiteți verbal, nonverbal și paraverbal să fie în armonie. O discuție deschisă și informală nu va fi percepută în acest mod dacă, de exemplu, mișcările dumneavoastră transmit un alt mesaj.

Mai jos expun noțiunile elementare despre **tipurile de comunicare** existente:

a) Comunicarea verbală

Structura: Trebuie să aveți în vedere că nu contează atât de mult ceea ce le spuneți dvs. elevilor, cât contează ceea ce ei recepționează. Ca urmare, nu trebuie să atingeți prea multe teme. Trei ar fi de ajuns.

Limbajul: Renunțați la limbajul tehnic, juridic. Nu folosiți cuvinte precum „infracțiune” sau „contravenție”, „drept penal” sau „drept civil”; aceste noțiuni nu au nicio semnificație

pentru elevi. Nu deschideți paranteze prea multe și, în orice caz, închideți-le. Încercați ca frazele să fie scurte.

Povești: Spuneți-le copiilor întâmplări reale din cauzele pe care le-ați instrumentat, dar aveți grijă la informațiile transmise. Nu dați numele persoanelor implicate. Nu discutați cazuri mediatizate care pot deturna dezbaterile spre chestiuni politice sau cauze pe care nu le cunoașteți.

Exemple: Exemplificarea este un element puternic în prezentare, fiind modalitatea prin care conceptele și principiile sunt transpuse în lumea reală și sunt mai aproape de universul elevilor. Exemplele trebuie să fie obișnuite și sugestive. Ca atare, nu vorbiți de comiterea unei infracțiuni în abstract, ci vorbiți chiar de furtul stiloului sau telefonului unei persoane din fața voastră, de rănirea unui copil, de folosirea cardului sustras din geanta unui profesor, de discuția cu un necunoscut pe messenger. Însoțiți exemplele de glume și de gesturi. De exemplu, puneți mâna pe telefonul unui copil și întrebați auditoriul cum se numește fapta de a-l lua și a pleca cu el? Dar de a lovi copilul simultan cu a lua telefonul? Dar de a împrumuta telefonul pentru a juca un joculeț, iar apoi fără să știe proprietarul telefonați cuiva și în felul acesta consumați creditul?

Argumentați: Când oamenii se confruntă cu solicitări și interdicții, au nevoie de argumente. Așa că atunci când le spuneți copiilor regulile, dați-le și rațiunea existenței lor. Utilizați expresiile: „...deoarece...”, „...pentru că...”. Ar fi excelent să îi întrebați pe ei de ce cred ei că există anumite reguli și să ajungă singuri la concluzia „Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face!”

Motivați: Încurajați copiii, arătați-le că sunt importanți: „*Sunteți adulți în devenire. Ne bazăm pe voi*” sau „*Aștept să fim colegi!*”. Nu demotivați: „*Unii dintre voi veți fi infractori*” sau „*Nu aveți nicio șansă să deveniți magistrați*”.

Cum vă adresați elevilor – la tu sau la Dvs.? Recomand să tutuiți elevii, acest lucru de obicei ajută la spargerea gheții și stabilirea unei atmosfere informale. Sigur puteți păstra și adresarea formală la Dvs., mai ales dacă vă simțiți mai confortabil așa, sau credeți că e mai politicos sau arată mai mult respect față de copii. E alegerea Dvs. până la urmă. Important e să fiți coerenți în modul de adresare pe parcursul întregii întâlniri. Puteți la început de întâlnire să anunțați cum vă veți adresa la auditoriu și cum să vi se adreseze Dvs.

b) Comunicarea nonverbală

Ținuta: Scopul discuțiilor este de a deschide apetitul elevilor pentru cunoașterea elementelor care nu se regăsesc în curricula școlară astfel încât puteți să eliminați ierarhia în predare. Cu toate acestea, poziția dumneavoastră trebuie să fie una profesională. Puteți adopta o ținută lejeră, dar trebuie să evitați elementele care pot fi considerate provocatoare sau insultătoare.

Dinamica corporală: În niciun caz nu stați la catedră: nu trebuie să fiți privit distant, poate chiar să fiți văzut ca un profesor. Mergeți printre bănci, dar nu rămâneți nici în spatele clasei, nici într-un colț al sălii. Încercați să ajungeți în dreptul tuturor copiilor din auditoriu. Puneți întrebări și uitați-vă inclusiv spre cei care sunt mai retrași sau mai în spate. Nimeni nu trebuie să se simtă neglijat. Când stați în centrul sălii, plimbați-vă privirea și în lateral. Dacă folosiți tabla sau flipchart-ul atunci este bine să vorbiți în timp ce scrieți; când scrieți, nu stați cu spatele către elevi, ci cumva în lateral astfel încât să fiți cât mai mult cu fața către copii.

Pauză: Prezentarea durează, de obicei, 45 de minute, așa că nu aveți nevoie de pauză între sesiuni. În rest, folosiți pauze de câteva secunde în timpul prezentării pentru a accentua ceea ce spuneți sau pentru a obține liniște.

Postură și gesturi: Atitudinea corporală creează prima impresie. Postura trebuie să fie deschisă, verticală; nu arătați că sunteți obosit sau plictisit. Încercați să zâmbiți și țineți ochii larg deschiși. Folosiți în mod natural mâinile. Nu deschideți prea larg brațele, ca și cum ați vrea să zburăți. Nu stați cu brațele încrucișate la piept, căci va părea că refuzați dialogul. Țineți mâinile pe lângă corp, sau țineți o carte în mână ori lipiți degetele de la palme, cu vârful în jos (poziția „ancoră”). Nu mergeți repede prin clasă. Gesturile trebuie să fie simetrice, pentru a crea senzația de ordine. Nu stați cu picioarele încrucișate, va

părea că aveți nevoie să mergeți la toaletă. Nu insistați cu privirea prea mult asupra unui elev, căci veți crea senzația de confruntare. De regulă, cineva din sală vă aprobă tot timpul („oglindea”) – evitați să rămâneți cu privirea ațintită la el. Puteți sta lejer, cu mâna în buzunar sau cu șezutul pe catedră – asta vă va face rapid simpatic.

Ascultare activă: Dacă primiți o întrebare, uitați-vă către acel elev, altfel creați senzația că sunteți deranjat. Spuneți „*Mulțumesc pentru întrebare!*” sau „*Foarte bună întrebarea ta!*” – în felul acesta câștigați timp pentru a vă pregăti răspunsul și creați o senzație de importanță pentru copil. Când unul dintre copii răspunde, încuviințați dând din cap. Dacă nu înțelegeți o întrebare, rugați să o repete sau să o reformuleze.

b) Comunicarea paraverbală

Intonație: Intonația vocii trebuie să reflecte afirmațiile, interogațiile, exclamările. În niciun caz nu vorbiți cu aceeași intonație, constant și neutru, ca un robot. Forța dvs. de persuasiune e foarte importantă. Trebuie să transmiteți elevilor că lucrurile despre care discutați chiar există, sunt serioase și așteptați ca ei să realizeze sprijinul pe care îl așteptați de la ei.

Tonul vocii: Adaptați-vă la ceea ce explicați: puteți adopta un ton mai grav și ferm când vorbiți de chestiuni sensibile, ori unul puțin răstit dacă vreți să obțineți liniște. De exemplu, când pomeniți cuvântul „*viol*” fiți grav și uitați-vă în ochii elevilor, pentru a nu le permite să zâmbească cu subînțeles. Dacă vedeți că doi elevi râd nepotrivit sau își dau coate, uitați-vă spre ei și întrebați-i la modul cel mai serios: „*Vreți să vă descriu un viol?!*”, apoi faceți o pauză. Vă asigur că vor înțelege gravitatea situației.

Viteza cuvintelor: Când aveți emoții, e natural să aveți o dinamică mai mare a cuvintelor. Încercați să nu vorbiți prea repede pentru că nu vor putea să vă urmărească, dar nici prea rar pentru că se vor plictisi după cinci minute.

Claritatea cuvintelor: Terminați cuvintele și propozițiile, deși acest lucru este mai dificil dacă sunteți obosiți. În acest sens, câteva exerciții faciale înainte de începerea întâlnirii v-ar putea ajuta.

Volumul vocii: Corecția volumului trebuie adaptată la mărimea sălii și zgomotele de fond. Nu vorbiți la fel de tare ca într-o sală de judecată. Nu vorbiți prea încet, căci nu vă vor auzi decât cei de lângă dvs.

Emoții: Emoțiile sunt firești. Mai ales la primele astfel de prezentări pulsul, bătaile inimii, respirația au o intensitate ridicată. Le puteți elimina dacă stăpâniți cunoștințele pe care vreți să le transmiteți și dacă intrați în lumea tinerilor din fața voastră. Gândiți-vă că publicul nu vă e ostil, cei mai mulți vă așteaptă cu plăcere sau curiozitate. Mai ales primele momente sunt importante și pentru ei, și pentru dvs. Spargeți gheața cu o glumă. Puteți să le spuneți că nu demult erați și dumneavoastră adolescent sau că aveți copii care sunt adolescenți, deci îi înțelegeți foarte bine.

VII. ETAPELE LECȚIEI

- **Introducere:**
 - prezentarea dvs și a obiectivelor;
 - explicarea regulilor;
- **Prezentarea propriu-zisă:**
 - spargerea gheții;
 - prelegerea;
 - întrebări și răspunsuri;
- **Închidere:**
 - repetare și concluzii;
 - poze și cadouri;
- **Promovarea acțiunii.**

1. Partea introductivă

Vă sfătuiesc ca, până vă obișnuiți cu astfel de întâlniri (poate termenul „lecții” este prea pretențios) cu elevii, să mergeți în grupuri de câte doi. În felul acesta vă completați unul pe altul și faceți lecția ceva mai dinamică.

Primele minute ale interacțiunii cu elevii sunt esențiale pentru stabilirea scopului lecției și pentru captarea atenției. De aceea, în această etapă este important să vă prezentați, să comunicați subiectul dezbaterii și să precizați cu claritate regulile care urmează a fi respectate pe durata dezbaterii.

Elementele de la începutul prezentării pot să implice deja elevii: *„Știi ce este un avocat/judecător? Și continuăți: „Dacă sunteți bolnav, mergeți la doctor; dacă, mergeți la Dar dacă cineva vă ia telefonul? Sau vă intră cu mașina pe teren? Mergeți la cineva care se pricepe, la cineva care cunoaște legea”.*

Regulile din timpul prezentării nu trebuie să fie greu de înțeles, iar numărul acestora nu trebuie să fie mare. Încercați să transmiteți faptul că regulile vi se aplică și dumneavoastră: de exemplu, conveniți împreună că pe durata dezbaterii nu utilizați telefonul și cine dorește să răspundă ori să intervină în timpul prezentării să ridice mâna.

2. Prezentarea și discuțiile

Expunerea, predarea propriu-zisă, va dura cel mult 10-15 minute. De aceea este important să cunoașteți nivelul cunoștințelor elevilor înainte să începeți predarea. Există mai multe metode de a prezenta lecția.

Alegerea metodei potrivite de predare este influențată de factori precum mărimea grupului de elevi, preferințele dumneavoastră, subiectul ales, numărul de interacțiuni pe care le-ați avut sau îl veți avea cu elevii etc. Puteți alege o abordare de tip *prelegere* în

care mai întâi prezentați informațiile și numai după aceea veți răspunde la întrebări, spre sfârșitul orei sau să faceți o *prezentare interactivă* în care implicați în mod direct elevii de la început. Cum timpul alocat orei dvs e destul de redus, eu cred că ste bine să începeți direct o discuție cu ei, ceea ce e menit să le atragă imediat atenția.

Este important să vă adaptați. S-ar putea ca dvs. să fi pregătit o anumită temă, dar interesul copiilor să fie pentru cu totul alte subiecte. Asta diferă de zona nivelul de educație al elevilor (cei de la clasa a V-a față de cei de la clasa a XII-a), geografică (liceul din centrul orașului față de școala de la periferie) sau de mediul în care se află instituția școlară (mediul rural sau urban). De asemenea, pornind de la o întrebare sau un exemplu, copiii pot crea scenarii și să pună întrebări care vă fac să divagați de la tema pregătită. Încercați să răspundeți dilemelor lor cât timp ele au legătură cu educația juridică, căci e important ca ei să își lămurească necunoscutele.

În timpul interacțiunii, implicați cât mai mult elevii. Folosiți cât mai multe exemple și puneți întrebări, dar asigurați-vă că și răspundeți la ele sau elevii răspund. Puteți să îi tutuiuți. Creați-le sentimentul că ei contează. Lăsați-i să pună întrebări, apoi răspundeți. Nu intrați peste ei. Nu uitați să faceți aprecieri: „*Foarte bună întrebarea ta!*”, „*Excelent răspuns!*”. Încurajați-i și fiți partenerii lor.

3. Jocuri

Pe parcursul lecțiilor mele de educație juridică îmi place să predau cunoștințele elementare de drept prin trei joculețe. Vi le prezint, în ordinea lor:

Jocul „Ce se întâmplă la 14 ani?”: Întrebați-i câți au împlinit vârsta de 16 ani. După ce ridică mâna câțiva sau toți, să vă spună ce s-a întâmplat atunci. Vă vor spune că au primit actul de identitate. Întrebați-i mai departe ce au spus prima dată când s-au uitat la actul de identitate. Probabil vor răspunde că au ieșit rău în fotografie. Apoi continuați, întrebându-i de ce e nevoie de act de identitate. Dacă vă vor spune că acolo scrie numele

sau adresa lor, puteți continua jocul ironizând că doar ei știau unde stau sau cum îi cheamă și înainte de a primi actul de identitate. În final, subliniați că odată cu înmânarea acestuia ei sunt considerați de către stat ca fiind mici cetățeni, cu drepturi și obligații, și că de acum trebuie să cunoască legile pentru a nu risca să fie sancționați în caz de încălcare. Insistați că nimeni nu poate invoca drept scuză necunoașterea legii.

Jocul „Reguli peste tot”: Spuneți-le copiilor că lumea asta e condusă de reguli, că există reguli peste tot și că uneori ele au devenit așa de obișnuite că nu le mai percepem, chiar, devenind obișnuințe. Intrați în dialog cu ei spunându-le să vă dea exemple de reguli de acasă, apoi reguli de pe stradă, apoi reguli privind creșterea și plimbatul animalelor, apoi reguli de la școală. De fiecare dată insistați să aflați motivația unei reguli și consecința nerespectării ei. În final trageți concluzia că dacă nu s-ar respecta una sau mai multe reguli nu numai el, elevul, ar suporta o sancțiune, dar și altcineva ar avea de suferit. De exemplu, în cazul în care acasă lumina ar fi lăsată aprinsă sau apa curgând, factura ar fi mai mare sau cineva ar fi inundat; dacă gazul ar fi lăsat deschis, e pericol de incendiu; dacă ușa ar fi lăsată deschisă, un om rău ar putea intra în casă și nu doar să fure un lucru, dar să și agreseze mama sau surioara aflate acasă. Tot astfel, dacă am traversa prin loc nepermis, elevul ar fi putea fi lovit de o mașină, iar mașina boțită. Dacă la școală un elev ar copia tot timpul la teste, apoi ar da mită pentru a lua diploma de bacalaureat cu notă mare, apoi ar plagia teza de doctorat și această persoană ar ajunge judecător, întrebați copiii dacă ar avea încredere în acel om că ar face dreptate; sau dacă ar ajunge medic chirurg întrebați copiii dacă ar avea încredere în acel individ să le opereze părintele pe inimă.

Jocul „Ziua fără reguli”: Puneți-i pe elevi să își imagineze o zi fără reguli. Întrebați-l, provocator, ce ar face dacă s-ar trezi într-o zi lucrătoare când nu ar trebui să respecte nicio regulă. Unii vă vor spune că ar dormi toată ziua. Provocați-i: în ziua fără reguli ar fi păcat să doarmă, căci acum pot ieși în oraș și pot face absolut orice doresc ei fără ca cineva să îi poată sancționa. Iscodiți-i și veți afla că nu ar asculta de părinți, nu ar merge la școală, ar lua o mașină scumpă, ar merge la mall să ia haine și cosmetice, ar bate profesorii, ar da foc la școală. Râdeți cu ei și provocați-i! Apoi atrăgeți-le atenția că dacă ei ar putea fura ceva și alții ar putea intra în casa lor și fura; dacă ei ar putea bate pe oricine și alții i-ar putea bate pe ei sau chiar omorî; dacă ei ar putea da foc la școală și alții ar putea să le dea foc la apartament sau casă în care se află părinții și frații. Apoi întrebați-i dacă în ziua fără reguli oamenii s-ar comporta civilizată unii cu ceilalți sau ca niște sălbatici. Cu siguranță vă vor spune că ar fi haos în țară, că oamenii ar fi sălbatici. Aici întrebați-i cine ar învinge în cele din urmă. Și așa ajungeți la „cel mai puternic” (cel mai musculos, sau cu mai mulți prieteni, sau mai bine înarmat), care se impune celor mai slabi și care i-ar folosi ca niște sclavi. Arătați-le că cei puternici ar face propriile lor reguli, iar sclavii nu ar fi considerați ființe umane, ci lucruri, care pot fi abandonate, vândute, distruse, omorâte. Subliniați că au existat astfel de vremuri în istorie: în sclavagism, apoi în epoca monarhiilor absolute, iar mai recent în timpul holocaustului. În cele din urmă arătați că s-a inventat un sistem de diminuarea a puterii celui de la conducere și de creștere a siguranței celor slabi, astfel încât să fie considerați egali: LEGEA. Așadar, fără lege am fi sălbatici și dominați de un alt om (*rule of man*); dar grație legii suntem liberi și ne supunem doar ei (*rule of law*). Prin urmare, este firesc ca cel care nu respectă legea să

fie considerat un inamic al societății și dacă o încalcă în mod grav să fie izolat de ea (închisoare).

4. Exemple de abordări interdisciplinare:

Exemplul 1: „Cineva vă ia telefonul fără să îi dați voie. Ce faptă este?”. Vă vor spune cu siguranță că este furt. „Dar dacă sunteți lovit și vi se ia bunul?”. E puțin probabil să vă spună ce este. „Este tâlhărie. La fel dacă smulgeți un lăncișor de la gâtul cuiva, o geantă de pe umăr sau un telefon mobil din mână cuiva”. Apoi le explicați că fapta de tâlhărie este mai gravă ca cea de a furt și că pedepsele sunt diferite pentru că așa spune legea și probabil că tot așa vor fi sancțiunile fixate de judecător.

Din acest moment puteți face o discuție despre lege. Le spuneți despre Constituție, de coduri și de faptul că acestea sunt obligatorii. Atunci când nu cunoaștem legile le putem consulta pe internet, unde sunt gratuite. Atunci când avem o problemă, avem posibilitatea de a consulta un avocat, care ne sfătuiește.

Aici ați ajuns la profesiile juridice. Arătați ce este și ce face un judecător, un procuror, un avocat, un notar, un mediator. Spuneți-le cum pot ajunge judecători sau avocați. Faceți legătura cu nevoia de a învăța continuu, de a veni la ore, de a susține examenele în mod corect.

Aici puteți face o discuție despre integritate: nu e corect să cumpere examenele. Legea sancționează atât pe cel care dă, cât și pe cel care ia mită – nu folosiți sintagmele „corupție activă” și „corupție pasivă”, căci sunt prea tehnice.

Exemplul 2: Când vorbiți de internet, puteți aborda domeniul penal, amintind de furtul de parolă sau publicarea pozelor din interiorul casei unei persoane fără voia sa – atunci veți avertiza elevii că aceste fapte sunt infracțiuni. Facebook-ul poate fi accesat dacă ai contract pentru internet și atunci puteți aborda domeniul civil spunând elevilor că după

împlinirea vârstei de 14 ani pot încheia contracte împreună cu părinții lor, iar după 18 ani pot încheia singuri aceste contracte, dar e necesar să le citească înainte de a le semna. Dacă au cumpărat un alt produs, de exemplu un telefon sau tabletă decât cele pentru care s-a încheiat contractul, sunteți în domeniul dreptului consumatorilor – veți spune atunci elevilor că pot înapoia lucrul; la fel, pantofii sau haina cumpărată dacă au un defect. Evitați să spuneți cuvinte strict juridice precum „bun”, „bun mobil”, „drept de proprietate”, „dreptul consumatorilor”.

5. Probleme care se pot ivi

Să fiți atenți la **subiectele sensibile** precum agresiuni sexuale, violența în școli, violența în familie, corupția, discriminarea, toleranța religioasă. Abordați subiectele într-un mod matur. Le ocoliți dacă simțiți că cineva poate fi deranjat. Tratați cu directorul dacă puteți deschide aceste arii de discuții.

Bruiajul: E posibil ca cineva să desfășoare lucrări zgomotoase în clădire sau alături. Ar fi bine să vorbiți cu directorul ca pe parcursul orei să se facă o pauză.

Telefon: La începutul discuției cereți elevilor să închidă telefoanele. Nu uitați să o faceți și dumneavoastră, iar dacă nu puteți, explicați elevilor spunând că dată fiind funcția este posibil să fiți sunat de la birou și să fiți nevoiți să răspundeți. Dacă sună telefonul cuiva în timpul prezentării, faceți o mică pauză și așteptați să se închidă telefonul.

Gălăgie: Dacă sunteți într-un amfiteatru, elevii din spatele clasei sunt de regulă mai gălăgioși. Va trebui să fiți mai atenți la ei și să îi implicați în discuție. Dacă aveți locuri libere în față, îi puteți invita mai aproape de dumneavoastră. În astfel de situații solicitați profesorilor să rămână în sală să vă ajute la menținerea ordinii. Dacă unul dintre elevi șușotește sau deranjează ora, nu este cazul să atrageți atenția asupra acestui fapt în mod direct; apropiați-vă de el, priviți-l în ochi, eventual puneți o mână pe umărul lui, în timp ce vă continuați prezentarea.

Participantul dificil: Aproape în fiecare grup există un elev care pune multe întrebări sau comentează prea mult și tinde astfel să monopolizeze discuția. Explicați-i politicos că vă interesează și părerea altor colegi și că veți reveni ulterior la el; sau, pentru că un anumit subiect îl interesează numai pe el, veți discuta în privat la sfârșitul lecției.

Bilețelul: Dacă cineva aruncă cu un bilețel sau primește un sms și s-a auzit zgomotul specific la telefon, puteți folosi incidentul pentru a vorbi despre o infracțiune și/sau despre participatie.

Exemplul 1: *„Hopa! Avem un bilețel: haideți să îl citim...Sau haideți să vă întreb: e normal să citim o corespondență privată? Știți că e infracțiune dacă transmitem mai departe comunicarea dintre alții pe care am citit-o? Deci, ce facem, citim sau nu bilețul? Nu îl citim, pentru că eu respect o regulă fixată în lege. Dar haide să respect și tu regula pe care o avem la clasă: nu scriem bilețele în timpul orelor”.*

Exemplul 2: *Dați bilețelul sau sms-ul să îl citească cineva cu glas tare. Apoi opriți-l imediat: „E infracțiune că citești altora ce comunică o persoană în privat. Și haideți să vă mai spun ceva: nu răspunde doar cel care o face, ci și cel care îl instigă pe autor”.*

Întrebări dificile: Din experiența proprie vă spun că lecțiile cu elevii de gimnaziu sunt mai dinamice decât cele cu elevii de liceu. Primii pun mai multe întrebări.

Dacă nu știți răspunsul la vreo întrebare tehnică, evitați să oferiți un răspuns incorect doar pentru a demonstra că nu puteți fi pus în încurcătură. Într-o astfel de situație întoarceți întrebarea încercând să aflați un răspuns chiar de la cel care vă întreabă sau de la alți elevi ori recunoașteți că trebuie să vă documentați.

Dacă sunteți judecător, nu aveți voie să răspundeți la întrebări legate de un caz concret aflat în desfășurare despre care copiii știu din presă sau din discuțiile părinților. Veți ocoli un răspuns concret făcând apel la o valoare socială: *„Justiția nu se face la televizor, nu este normal să analizăm un dosar după ce vedem acolo. Haideți să avem încredere în judecător. Dacă el va greși, cel nemulțumit poate face apel”* – în felul acesta atingeți subiecte precum: încrederea în justiție, rolul mass-media și un drept procesual.

ATENȚIE! Nu este bine să răspundeți la întrebarea care vizează un răspuns concret de la dumneavoastră cu privire la ce se întâmplă lor.

Exemplul 1: *„De la ce vârstă putem să nu mai ascultăm de părinți?”* – aici este de evitat un răspuns de genul *„De la 18 ani”*, pentru că deși de la 18 ani tânărul este independent și responsabil, el datorează respect pentru toată viața părintelui. Mai mult, părinții au în continuare obligația de a-l întreține în timpul studiilor. Mai târziu, legea îl obligă să aibă grijă de părinte la bătrânețe și să respecte memoria acestuia.

Exemplul 2: *„Un profesor m-a lovit. Să mă duc la poliție?”* – aici ar trebui ca judecător să spună clar că legea vă interzice să dați sfaturi juridice, că avocații știu cel mai bine ce e de făcut, însă tânărul trebuie să vorbească mai înainte cu părinții săi. Ca avocat spuneți că nu discutați un astfel de caz decât la cabinetul dvs și numai în prezența părinților.

Nu puneți participanții **în situații dificile!** Când vorbiți despre violențe în familie, nu întrebați elevii dacă au fost victime ale violenței în familie, dacă în familia lor există cazuri de violență fizică sau emoțională. Evitați să caracterizați negativ grupul, clasa, părinții, profesorii: *„Copiii din ziua de azi sunt răi. Toți părinții sunt aspri”*. De asemenea, nu încurajați prejudecățile folosind vorbe din popor, precum: *„Eu te-am făcut, eu te omor”, „Bătaia e ruptă din rai”, „Unde dă tata, crește”, „Legea-l făcută ca să fie încălcată”*.

6. Închiderea prezentării

Cel mai bine este ca partenerul dvs. de prezentare sau profesorul să vă atenționeze cu 5 minute înainte de expirarea timpului. În felul acesta puteți să vă apropiați de sfârșit într-un mod extrem de eficient.

Trebuie să aveți în vedere că pe termen lung elevii nu vor reține ceea ce le-ați predat/prezentat. Este informație multă, poate aproape în întregime nouă. Așa că la sfârșit e indicat să repetați pe scurt ceea ce ați discutat cu ei. Insistați asupra principiilor, valorilor care țin de justificarea dreptului.

De exemplu: „Am discutat despre faptul că există legi, care trebuie respectate chiar atunci când nu ne vede nimeni. Că dacă nu respectăm legile, trebuie să ne asumăm consecințele. Că trebuie să avem încredere în organele legii”. Reamintiți-le că „unde-i lege nu-i tocmeală”, că „ne supunem legilor chiar când ni se par nedrepte”, că „legea e făcută să ne protejeze pe noi, cei mici și slabi, în fața celor mari și puternici”.

La sfârșit, dați-le ceva: dacă ar fi copii mici, le-ați putea da o foaie de hârtie pe care e o fotografie cu zeița Themis. Dar sunt la gimnaziu sau la liceu invitați-l să urmărească site-ul educatiejuridica.md și pagina de facebook sau de instagram „Educație juridică”. Dacă vor exista fonduri, ar fi ideal să plece acasă cu manualul conceput special în acest proiect. Dacă nu aveți destule, eventual puteți da un exemplar tipărit elevului care a pus cele mai interesante întrebări sau au dat cele mai istețe răspunsuri, aspect pe care îl anunțați însă înainte de a începe prezentarea. Asigurați-vă că aveți cel puțin un exemplar care să rămână la acea clasă și unul pentru director.

CONCLUZII

Educația juridică este o nouă materie care se impune a fi studiată în școlile și liceele noastre. Începem prin predarea ei în stil non-formal în cadrul unor întâlniri neregulate dintre practicienii dreptului sau chiar studenții la drept pe de o parte, și elevi, în special liceeni, pe de altă parte.

În prezentul Ghid am creionat metodele și tehnicile de predare a acestei materii de către non-profesori. Cu timpul, sper ca această materie să facă parte din curriculum-ul școlar și profesori special instruiți să o predea elevilor în cadrul unor cursuri regulate, săptămânale.

În final, aș dori să vă reamintesc:

- Nu sunteți profesori, ci prieteni mai mari;
- Adaptați prezentarea la nevoile auditorului;
- Puneți-vă în locul celor ce vă ascultă, gândiți din perspectiva lor;
- Legea nu e făcută numai pentru absolvenții de drept;
- În acest proiect nu luați bani, dar dați suflet;
- Nu predați drept, ci aveți o discuție despre situații de viață, concrete, când legea este aplicabilă;
- Elevii vor fi sensibilizați în final cu privire la legi și reguli, cu privire la drepturi și responsabilități;
- Vor păstra amintirea despre întâlnirea cu dvs. Cunoștințe juridice vor dobândi sau reține foarte puțin.

Poate că acum nu vi se va părea important, dar ceea ce faceți în acest proiect poate avea o incidență majoră în vârsta elevilor și în viitorul societății. Tinerii vor crește mai informați și mai responsabili, societatea va fi mai corectă și mai sigură.

NU UITAȚI !

„Profesorul mediocru vorbește. Profesorul bun explică. Profesorul foarte bun demonstrează. Profesorul eminent inspiră”.

(William Arthur Ward)

Bibliografie

Pentru alcătuirea acestui Ghid am folosit următoarele lucrări:

1. Cristi Danileț, *Educație juridică pentru Liceeni*, 2018, VeDemJust, online la www.educatiejuridica.ro.
2. Cristi Danileț, *Legea pe înțelesul tinerilor*, 2017, Editura Humanitas, București;
3. Alexandra Lăncrăjan, Cristi Danileț, *Educație juridică în licee. Îndrumar pentru predarea noțiunilor juridice în mediul preuniversitar*, București, 2016.

Acest ghid apare în cadrul proiectului **„Educație Juridică – Cultivarea respectului pentru lege în rândul tinerei generații”** implementat de CIPM și CRJM, în parteneriat cu VeDemJust, având suportul financiar al Regatului Țărilor de Jos prin Ambasada Olandei la București.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a finanțatorului. Întreaga răspundere asupra corectitudinii și coerenței informațiilor prezentate revine exclusiv autorului.

Pentru detalii despre proiect accesați www.educatiejuridica.md.

Despre autor

Cristi Danileț s-a născut în anul 1975. A obținut licența în științe juridice la Facultatea de Drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași în anul 1998. În urma unui concurs național devine judecător în același an.

A activat la Judecătoria Vatra-Dornei, Judecătoria Cluj-Napoca, Judecătoria Oradea și în prezent este judecător la Tribunalul Cluj, secția penală.

În anul 2013 a obținut titlul de doctor în drept la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

A fost consilier al ministrului justiției (2005-2007) și membru al Consiliului Superior al Magistraturii (2011-2016). Este formator la Institutul Național al Magistraturii în domeniul etică și deontologie judiciară.

A publicat 40 de articole de specialitate și 15 cărți cu privire la justiție și anticorupție. Este autor al unor articole de specialitate și de opinie cu privire la istoria recentă a sistemului de justiție și la reforma justiției. A adoptat poziții publice curajoase cu privire la independența justiției, imparțialitatea magistraților și integritatea judiciară.

Este primul judecător din România care și-a făcut propriul blog, în 2007, unde dezbate din perspectivă juridică principalele evenimente sociale și politice din țară. Ține legătura cu publicul larg prin intermediul propriului cont de facebook, unde răspunde zilnic la comentariile care vizează aspecte juridice sau de funcționare a statului. Este inițiatorul unui program de educație juridică pentru elevi (Eduiuris) și autor al primului manual în acest domeniu, „Legea pe-nțeleșul tinerilor”, apărut în noiembrie 2017 la Editura Humanitas.

În cursul timpului a făcut parte din organizații precum Transparency International, Asociația Magistraților din România, Uniunea Națională a Judecătorilor din România, Societatea pentru Justiție. Este membru fondator al asociației VeDemJust – Voci pentru Democrație și Justiție, înființată în anul 2015 pentru a adopta poziții sistematice în vederea promovării statului de drept, apărării drepturilor omului și militării pentru buna guvernări.

Cristi Danileț a fost expert al Uniunii Europene în Republica Moldova pentru evaluarea strategiei de reform a sistemului de justiție, respective în Bosnia și Herțegovina pentru evaluarea sistemului disciplinar pentru magistrați. Este membru al unei rețele anticorupție pentru judecătorii din Europa Centrală și de Est organizată de Central and Eastern European Law Initiative cu sediul în Praga, sprijinită de American Bar Association.

CONTACT

office@cipm.md

+373 782 77 357

www.educatiejuridica.md
